

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYELET SZAKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó minden közlemény a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez czimzendő (O-vár, Bástya-utca 9. sz.)	A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt. körü tagsági díj 1 frt, mely Gebhardt Ööme pénztárnoknak küldendő Kolozsvárt. („Hója“ szölv.) A tagsági díj fizetési kötelezettség 5 évig tart. (Álapszabály 4. §.)	Egyleti tagok, a 2 frt rendes, illetóleg 1 frt körü tagsági díjért ugy az „Erdélyi Gazdá“-t, mint a „Méhészeti Közlöny“-t díjtalanul kapják.
---	--	--

IV-ik évfolyam.

1889. november 15.

22. szám.

Egyletünk választmányi ülése.

Egyletünk november 2-án választmányi ülést tartott. Jelen voltak: Bodor László, alelnök; Szentgyörgyi Lajos, főtítkár; Gebhardt Döme, pénztárnok; Álbú József, igazg. alelnök, Turcsányi Gyula, Csiki J. János, Kőműves Gerő és Wieder József választmányi tagok.

Elnök felolvasta a budapesti kereskedelmi muzeum igazgatóságának hozzá, mint m-egyleti alelnökhöz intézett átiratát, melylyel meghivatott az okt. 24 én, Budapestre összehívott értekezletre. Előterjeszti ezután, hogy a meghívó vétele és az értekezlet megtartásának határnapja között oly rövid idő levén, hogy választmányi ülést összehívni nem lehetett: az egyesület tisztviselői karából egy szűkebb körü értekezletet hívott össze s annak határozatából, Szentgyörgyi L. főtítkár kéretett föl, mint a ki szintén meghivatott, hogy az egyletet képviselje a budapesti tanácskozányon.

A választmány jóváhagyólag vette tudomásul ez intézkedést és utiköltségben, a főszaámitott 20 frtot, egyhangulag megszavazza.

A főtítkárnak e tárggyal kapcsolatos jelentése általános érdekeltséget keltett s fáradozásaiért köszönetét nyilvánítá a választmány.

A budapesti értekezlet tárgyalásáról fölvett s egyletünknek is megküldött jegyzőkönyv teljrtalmulag felolvasatván, annak több pontja felett élénk eszmecsere keletkezett. Különösen ki lón emelve ez uttal is, hogy a mű méznek napról-napra nagyobb tér foglalása és a valódi mézek meghamisítása, mily káros a méztermelőkre s magára a fogyasztó közönségre is; hogy mennyire szükséges, eme visszaélések meggátlása céljából a kormány erélyes intézkedése.

Helyesléssel vette tudomásul a választmány az értekezlet ama megállapodását, hogy a méhészeti termények kiviteli és behozatali vámjá megfelelő módon szabályoztasék, (minthogy a behozatali vám aránytalanul kisebb a kiviteli vámnál, e miatt kivitelünk tetemesen csökkent) hogy a termelők, a belföldi forgalomnál szállítási kedvezményben részesit-

tessenek; hogy állandó árucarnok létesitessék a központon a kereskedelmi muzeum vezetése alatt, mely árucarnok igazgatósága és a méhész-egyletek folytonos összeköttetésben legyenek; azonban a megállapodások egyes részeit illetóleg eltérő vélemények is nyilvánultak; így, a választmány többféle okokból czélszerűbbnek találná, ha méhészeti terményeket, különösen a mézet, kizárólag a méhész-egyletek ajánlanák a központi árucarnoknak; ha az oda felküldendő mézek vidékenként és oly módon osztályozva hoztának forgalomba, hogy egyes fajból mindig nagyobb mennyiség álljon rendelkezés alatt, a mi, különösen a kiviteli forgalmat emelné.

Alelnök előterjeszti az ország különböző részeiből, u. m. Csenger, Maros-Vásárhely és Deésről egyletünkhöz beküldött költés-rothadásos lépek szakértői vizsgálatára vonatkozó adatokat. Kéri a választmányt, hogy eme fontos ügyben tegye meg a maga részéről mindazt, a mit szükségesnek tart a költés-rothadás terjedésének meggátlása szempontjából.

A választmány egyhangu megállapodása, hogy az eddig vizsgált költés-rothadások a legnagyobb mértékben gyanusak, arra nézve, hogy rossz indulatuak, tehát ragályosak. Ennélfogva azt határozza, hogy az e tárggyban eddig észlelt tapasztalatokról értesítendő a földmivelésügyi miniszter ama kérés kíséretében, hogy a maga részéről szükségesnek vélt szakközegek által végzendő vizsgálat után megfelelő módon intézkedjék a baj tovább terjedésének meggátlása céljából.

Ezután Álbú József, igazg. alelnök tett jelentést az egyleti telepen üzött idéni méhészkedés eredményéről. E szerint 202 kiló pergetett és 14 keret lépes méz nyereményünk volt az idén. A betelelt családok száma 62; ezek közül 5 anyanevelés.

Előterjeszti ezután Bodor L. alelnök, hogy a közgyűlés által kitüzött pályadíjakra összesen csak három pályamunka érkezett be. A választmány abban állpodott meg, hogy a pályázati határidőt meghosszabbítja 1890. évi május

1-ig; a határidő bevárása után fog intézkedni a pályabírák kijelölése kérdésében is.

Következett Gebhardt Döme pénztárnok havi jelentése, mely szerint november 1-ig 682 frt 58 kr. volt az egyleti bevétel, a kiadás pedig 659 frt 67 kr.; pénztári készlet 22 frt 91 kr.

Az indítványok során fölmerült, hogy miután egyletünk állandó árucarnokot nyitott: czélszerű volna, ha a „Kovács P. és fiai“ helyi czégtől átvénné egyletünk a méhészeti eszközök raktárát is, minthogy nevezett czég umugy se rendelkezik elegendő hely felett erre a célra. A választmány megállapodott abban, hogy említett czégtől átveszi a méhészeti eszközöket. Az átvétellel Csiki J. János és Wiedner József v. tagok bizáltak meg.

Az ülés esti 7 $\frac{1}{2}$ órakor ért véget.

Az állandó árucarnok.

(Két cikk)

I.

Nem új eszme. Régóta fáradoznak a méhészek annak megtestesítésén. Mert régóta érezzük, hogy a méhészeti terményeknek nincs megfelelő piaca. Ugyiszólva el vagyunk zárkózva a világ előtt. A nagy fogyasztó közönség nem ismeri az első minőségű magyar mézet; vagy a ki ismeri, az is nélkülözi a könnyen hozzáférhető beszerzési forrásokat. Másfelől azonban az idegen élelmesség megtalálja a módot, hogy miként kell terjeszteni a művilleg előállított, hasonló minőségű készítményeket s miként kell megtéveszteni a fogyasztókat, első sorban ezek és a méhészközönség rovására.

A m.-egyletek sorba próbálkoztak, hogy oly üzleti központot létesítsenek, mely egész Magyarország méhészeti raktára és állandó kiállítása legyen. De valljuk be őszintén, hogy a szép terv kivitele egyiknek sem sikerült. Mert a kezdeményezés nem történt egyesült erővel. Pedig, ha valamely kérdésben szükség volt valamennyi méhészegylet és méhészközönség közreműködésére: úgy, egy országos üzleti központ megteremtéséhez bizonyára mulhatatlanul szükség van arra.

Nagy köszönettel tartoznak tehát Magyarország méhészei Baross Gábor kereskedelemügyi miniszternek, a ki a múlt hó 24-ére Budapestre összehívott értekezlet által, a létesítendő állandó, országos árucarnoknak ugyiszólva alapkövét tette le.

Az ott folytatott tanácskozás során kitünt, hogy az egybehívott szakértők általában tisztában vannak ama okok felől, melyek a hazai méhészeti termények nagyobb keresletét csökkentik. Ezek között első sorban a kiviteli és behozatali vám szabályozandó. A mai vám-tariffa, a kivitel és behozatal között oly ellentéteket tüntet föl, melyek csaknem lehetetlené teszik mézterményünknek külföldre való kivitelét. Nemzetgazdasági érdekek követelik a vám-szerződés módosítását s remélhető, hogy a kereskedelem-

ügyi miniszter a maga részéről eme fontos érdekeket annak idejében, kellőképen támogatni is fogja.

Régóta eljött az ideje annak is, hogy a művilleg előállított anyagoknak méz gyanánt való áruba bocsátása tiltó rendeletek által meggátoltassék. A műméz-gyárak veszedelmes versenytársakul léptek föl a méhészekkel szemben. A ma fennálló törvények csak annyiban védik a fogyasztó közönséget eme üzelmekkel szemben, a mennyiben bizonyítható, hogy ártalmas anyaggal vannak vegyítve. Pedig a fogyasztó akkor is meg van rövidítve, ha az egészségre nézve ugyan ki m u t a t h a t ó l a g nem épen ártalmas anyagok feldolgozásával előállított mű-mézet kapott valódi méz helyett. El kérdésben a tilalom határa, rendeleti uton volna szabályozandó, addig is, míg a várva várt méhészeti védtörvény elkészül. Eme hamisításokkal szemben a társadalmi uton való, közvetett védekezés, kevés eredményre vezet. Csakis a hatósági tilalom s a szigorú büntetéstől várható megfelelő eredményt a repressio tekintetében. A szörpök, vagy a mézhez hasonló anyagok előállítása nem tiltható ugyan, mert az ellen senkinek sem lehet kifogása, ha ezek ipari czélokra, vagy mint élelmi és élvezeti cikkek is forgalomba hozatnak, de a mint köteleztetik a gyáros vagy kereskedő, hogy eme gyártmányok minőségét az edényeken jelölje meg: bizonyosra vehetjük, hogy a fogyasztó közönség el fog fordulni a mű méz, mint fogyasztási cikk előtt.

A hazai méztermelés és a méhészeti termékek forgalmának emelése érdekében,

1889. évi október hó 24-én, a kereskedelmi muzeumban tartott szakértekezletről felvett jegyzőkönyv.

Jelen voltak; Németh Imre, miniszteri tanácsos, a kereskedelmi muzeum igazgatója; gróf Teleky Ede, osztálytanácsos, a földművelésügyi m. kir. miniszterium képviselőjében; Borszék Soma, osztálytanácsos, Budapestben; Gergelyi Kálmán, ügyvéd, az orsz. méhészeti egyesület elnöke, Budapestben; Kozocsa Tivadar, képezdei tanár, Budapestben; Metzger Ede, gyógyszerész, Budapestben; Grand Miklós, méhészeti felügyelő, Budapestben; Vámosy Mihály, a budapesti ref. gymnasium igazgatója, Budapestben; Matyska István, az orsz. méhészeti egyesület alelnöke; Szentgyörgyi Lajos, az erdélyrészi méhészeti egyesület elnöke, Kolozsvárt; Binder István, államvasuti hivatalnok; jegyző: Gerő Mór, a kereskedelmi muzeum levelezője.

Elnök Németh Imre, min. tanácsos d. u. $\frac{1}{2}$ órakor az értekezletet megnyitja és a kereskedelmi miniszter úr Ó Nagyméltósága nevében — kinek megbízásából az értekezletet egybehívta — üdvözli a megjelenteket. Utalva a hazai méztermelés kiterjedtségére, annak folytonos emelkedésére és nemzetgazdasági fontosságára, kéri a résztvevő szakerek támogatását, hogy ezen fontos ügyben oly határozatok legyenek hozhatók, melyek a hazai méztermelés ügyét minden irányban felkarolják és érdekeinek emelésére szolgáljanak.

Kéri az értekezlet tagjait, hogy első sorban a kitűzött kérdőpontokra nézve — azok sorrendje szerint — véleményüket nyilvánítsák.

Az első pont: „Mik a teendők a hazai méhészeti termékeknek a bel- és külföldön való nagyobb terjesztése érdekében?” — élénk vita tárgyát képezte.

Az értekezlet tagjai között általános azon nézet, hogy a tiszta méz megfelelő értékesítésének hátrányára szolgál, első sorban, a nagy mennyiségben forgalomban levő, hamisított méz, mely a nagyközönség által a tiszta méztől alig különböztethető meg — és így, jóval olcsóbb ára mellett, a hamisítatlan és ennélfogva drágább méz elárúsítását felette megnehezíti.

A hamisított és tisztátalan méz forgaloma hozatala által nemcsak a tiszta mézet előállító termelők károsítottak, hanem a vevőközönség is megrövidítették, miután a hamisított méz — kevésbé eltérő külseje következtében — rendszerint tiszta méz gyanánt adatik el, de nem foglalja magában a tiszta méz tulajdonait, annak táplálóságát és gyógyhatását, sőt gyakran egészségi szempontból káros is.

Ezek folytán kimondja az értekezlet: miután a nagy mennyiségben forgalomban levő hamisított méz tisztakénti eladása, úgy a vevőközönségre, mint a méztermelőkre nézve nagy hátránnyal van, kéresek fel a kormány, hogy a műméz külsőleg való jelzésének kötelezettségét oly módon rendelje el, mint az egyéb élelmi szereknél már régebben érvényben van.

Ezen visszaélések továbbá, társadalmi uton is, az által akadályozandók meg, hogy a közönség hírlapok, röpiratok és az orvosi kar útján ez irányban figyelmeztessék és a hamisított, vagy tisztátalan méz értéktelenségéről, sőt egészségi szempontból gyakori káros behatásáról felvilágosíttassák.

Méhészeti termékeink kivitelét nagy mértékben gátolja azon körülmény, hogy a külföldön a méz tekintélyes beviteli vám alá esik, míg hazánkban a külföldi méz behozatalára nézve csak csekély beviteli vám van megállapítva.

Ezzel szemben az értekezlet azon határozatot hozza, hogy — utalva azon csekély beviteli vámról, mely hazánkban — arányítva más államok beviteli vámtételeibe — a méhészeti termékekre nézve fennál; a kormányhoz kérés intézendő, hogy a jövőben kötendő vámszerződéseknél ezen nagyobb hordoróval bíró különbség a hazai méztermelés érdekében figyelembe vétessék.

A méhészeti termékeknek belföldön való továbbítására vonatkozólag, a hazai vasutaknál megállapított áruosztály a termelőkre nézve hátrányos.

A forgalom emelése érdekében felette kívánatos, hogy a beltöldi küldemények is azon áruosztályba soroztassanak, a mely a külföldre irányított mézküldeményekre nézve érvényben van, mi által a különben is magas szállítási díjtételek leszállíthatnának.

Kimondja tehát az értekezlet, hogy a kereskedelmi miniszter urhoz felterjesztés intézendő, a méhészeti termékeknek — különösen a belföldi forgalomnál érzett — kedvezőtlen szállítási díjtételei ügyében. Ezzel kapcsolatban felkérendő ő Nagyméltósága, hogy ezen hazai termelési ággal szemben is érvényesítse nagybecsű pártfogását és támogatását, mely az ipar és kereskedelem terén minden irányban észlelhető.

Áttérve a 2-ik pontra: „Kívánatosnak tartja-e az értekezlet, hogy a hazai méhészeti termékek könnyebb értékesítése céljából egy központi közeg létesíttessék; esetleg hogy ezen teendők a kereskedelmi muzeumra ruháztassanak?”

A résztvevők egyhangulag oda nyilatkoztak, hogy a tervbevett központi közeg életbe léptetése rég érzett hiányt pótolva és a méhészeti termékek ily módon legmegfelelőbbben volnának értékesíthetők.

A központi közeg létesítésének eszméjével a méhészeti egyesületek már régebben foglalkoztak, de annak keresztülvitele tőke és szervezési erő hiányában mindeddig nem sikerült.

Általánosan hangoztatott, hogy ezen központi közeg, — mely egyértelmű egy állandó árucarnokkal — felállítása nemcsak kívánatos, de feltétlenül szükséges is, miután igen gyakori azon eset, hogy a termelő, mézét értékesíteni nem képes; nem ismervén erre az utat és módot.

A kereskedelmi muzeum intézménye leghivatottabbnak találtatott arra nézve, hogy a központi közeg teendőivel megbizassék, miután ezen intézet egyrészt az általa forgalomba hozott méhészeti termékek minőségének hitelét emelné, másrészt pedig biztosítékot nyújtana a termelőknek arra nézve, hogy érdekeik kellő buzgalommal és — mire ez esetben főszólag fektetendő — önzéstelenül, egyes termelők előnybe helyezése nélkül képviseltetnének.

A kereskedelmi muzeum állandó kiállításának helyisége a városligeti iparcarnok azonban nem találtatott megfelelőnek a központi áruda berendezésére, miután az iparcarnok az év téli szakában csak kisebb mértékben kerestetik fel a közönség által, de távoli fekvésénél fogva különben sem alkalmas állandó mézáruda berendezésére és ezenkívül hirtelen változó hőmérsékleti viszonyai hátrányos befolyással lennének az elhelyezendő méze.

Mindezek megvitatása után kimondja az értekezlet, hogy — a hazai méhészeti termékek megfelelő értékesítése céljából a központi közeg létesítése feltétlenül szükséges, a termelők kétségtelen nagy előnyére szolgálna, ha annak létesítését és kezelését a kereskedelmi muzeum vállalná magára; de — eltekintve az időleges mézkiállításoktól és vásároktól, melyek ezentul is fentartandók — állandó árucarnokul a város valamely élénkebb pontján rendezendő helyiség, miután a városligeti iparcarnok távoli fekvésénél és hőmérsékleti viszonyainál fogva ezen célra nem alkalmas.

A 3-ik pontra nézve: „Ha igen, mily szerves összeköttetésben álljon a kereskedelmi muzeum az országban létező méhészeti egyesütekkel?” — élénk eszmecsere után abban történt megállapodás, hogy a méhészeti termékek a méhészeti egyesületek által küldessenek a kereskedelmi muzeumba; miután pedig az ország egyes vidékeiben méhészeti egyesületek még nem léteznek, de méztermelés üzetik: a kormány által alkalmazott méhészeti közegek is oly kerületekben, hol méhészeti egyesületek nem léteznek, a termelőkkel, a méz átvétele és a kereskedelmi muzeumhoz való juttatása céljából érintkezésbe lépjenek és így méhészeti egyesületek hiányában azok teendőit és működését helyettesítsék.

Ezen ponttal kapcsolatban azon kérdés merült fel, hogy mily módon lenne megállapítandó a kereskedelmi muzeum által eladandó méz minősége, a mennyiben a hamisítatlan tiszta méz is — minősége szerint — több osztályba sorozható és a méz értéke is e szerint különböző.

Hosszabb vita után kimondja az értekezlet, hogy a kereskedelmi muzeumnak szállítandó méz a méhészeti egyesületek által közösen megállapítandó szabályok alapján, több minőségi osztályba fog soroztatni; az osztályozást az egyes egyesületek végzik és az árut már osztályozva szállítják a muzeumnak.

Az értekezlet szükségét látja annak, hogy a kereskedelmi muzeum biztosítékot nyerjen arra nézve, hogy a méztermelők, illetve a méhészeti egyesületek által megfelelő áru-készlettel fog ellátni.

Miután azonban a méhészeti egyesületek erre nézve szerződési biztosítékot már azért sem nyújthatnak, mivel a termelt méz mennyisége évről-évre változó; kimondja az értekezlet, hogy a méhészeti egyesületek morális kötelezettséget vállalnak a kereskedelmi muzeumnal szemben az iránt, hogy a lehetőségig, kellő mennyiségű mézet szállítsanak a központi árudába.

A méhészeti egyesületek pedig oly módon szerezzenek maguknak biztosítékot arra nézve, hogy a központi árudával szemben vállalt kötelezettségüknek eleget tehessenek, hogy az egyesület tagjait egy minimális mézmennyiség szállítására írásbelileg kötelezzék.

A 4 ik pontra vonatkozólag: „Szükségesnek tartja az értekezlet, hogy a méztartályok (bádogszelenczák, üvegek) külső alakjára, irtartalmára és czimkével való ellátására nézve egyöntetű eljárás követtessék; esetleg, hogy a kereskedelmi muzeum által forgalomba hozandó méhészeti termékek külön védjeggyel láttassanak el”, egyhangu azon vélemény, hogy az ezen pontban foglaltaknak keresztülvitele szükséges.

Kimerítő eszmecsere után megállapítja az értekezlet, hogy a központi közeg által forgalomba hozandó méz számára egyenlő üvegek és tartályok lesznek megállapítandók; azok egyöntetűen fognak felszereltetni és oly czimkével ellátni, melyeken ugy a kereskedelmi muzeum czége és

védjegye, valamint a termelő neve és így a méz eredete is feltüntetve leend.

Az értekezlet tagjainak azon tapasztalatával szemben, hogy a mézüvegek jelenlegi elzárási módja különösen távoli szállításoknál czélszerűtlennek bizonyult: szükségét találja az értekezlet, hogy a méz szállítására alkalmas, legolcsóbb, legegyszerűbb és legtartósabb, elzárt üvegekre pályázat hirdettessék és az egyöntetű üvegek és tartályok nagybani beszerzése a kereskedelmi muzeum által eszközöltessék.

Az üvegek és tartályok a kereskedelmi muzeum által a méhészeti egyesületekben — tagjaink közötti szétosztás céljából fognak szállíttatni és elszámoltatni.

Az üvegek és tartályok irtartalmára nézve — az eddigi tapasztalatokból kifolyólag azon határozatot hozza az értekezlet, hogy a központi közeg által 100, 50 és 25 deka irtartalmu üvegekben fog a méz árusíttatni, miután ezen mennyiségek kerestetnek leginkább a vevőközönség által. Nagyobb mennyiségű méz szállítására bádogszelenczék lesznek beszerzendők. Mint maximális szelencze, a 25 kiló tartalmu lett megállapítva.

Az 5 ik pont tárgyában: „Az eddig még felette eltérő áruk szabályozását mi módon véli az értekezlet a termelő és vevőközönség érdekeinek megóvása mellett eszközölhetőnek?”

Szükségesnek tartja ugyan az értekezlet a méz eladásánál tapasztalt feltűnő árkülönbözöket kiegyenlíteni, de a jelenlegi viszonyok mellett, ennek rendezése még keresztül nem vihető, miért is ezen pont későbbi tárgyalásoknak tartatik feun.

Több tárgy nem lévén, elnök újból köszönet mond az értekezlet tagjainak és a jegyzőkönyv hitelesítésére Vámosy Mihály és Gergelyi Kálmán urakat kérvén fel — az értekezletet esti 1/27 órakor bezárja.

Gerő Mór s. k.

Mémeth Imre s. k.

A jegyzőkönyv hitelesítésére:

Vámosy Mihály s. k.

Gergelyi Kálmán s. k.

A jobb mézélő növények, azok tenyésztése és hasznossága mezőgazdasági szempontból.

(Vége.)

Az akácza, magról szaporítható; a laza, homokos talajt kedveli ugyan, de azért a kötött, agyagos földben is díszlik s igen érdemes a szaporításra s országutaink befásítására. A méheknek a legtöbb és legjobb mézet adja. Fája kitűnő szerszám- és tűzifa. Nedvesen ép oly jól ég, mint szárazon, levelei hűvös helyen aszalva, a szénához hasonlító kitűnő eledel a lovak és szarvasmarháknak, míg a kérge alatti hánca, miként a Raffia, olesó és sikerrel alkalmazható kötő-anyagot szolgáltat. A vadgesztenye sok himport, mézet és propolist gyűjt méheinknek, fája, mely ugyan csak magról szaporítható, gyönyörű díszül szolgál utak és

sövények szépítésére és szegélyezésére. A talajt, ha az nem kavicsos, mindenütt szereti, sőt a kavicsos helyen is megél, noha itt nem lesz oly szép meglepő növéstü, mint amott. Megszáritott s összeörölt gyümölcse, ha azt az örlés előtt megfőzzük, korpával keverve s lepénykébe alakítva, télen át egészséges és tápláló eleség a lovak, szarvasmarhák és tyukoknak.

A hársfa kiváló zamatu s sok mézet tartalmazó virágai által igen hasznos a méhtenyésztésre; hánca mint kötőanyag nagy keresetnek örvend, fája pedig vékony szilánkokra hasogatva, kosár, kalap s több eféle munkák készítésére alkalmas, de fő érdeme, hogy száz évig is örömet okoz a méheknek s nyújt kellemes árnyat a vándornak. Magról szaporítható s majd minden vidéken honosítható. Országutak befásításására igen alkalmas, de arra is igen érdemes, hogy házunk előtt, vagy kertünkben néhány példányt meghonosítsunk.

A jegenyefa ugyancsak századokig élél s meglepő gyors és karcsu növése miatt utak, birtokok körülövezésére jó lélekkel ajánlhatjuk. Fája ugyan tűzre nem sokat ér, de esztergályos munkák és butorok készítésére igen keresett. Mézseti szempontból azért kívánatos szaporítása, mivel fakadó rügyeből legtöbb mézgát gyűjtenek a méhek s anélkül, hogy a fát gondozni kellene, miként már említém, száz éven felül is áll még szolgálatunkra.

A szederfa — ezen igénytelen fa — is előmozdítja a méhészetet s evvel együtt a közgazdaság felvirágozását. Bárminő talajban jól találja magát, szaporítása magról történik. Leveli egyedüli táplálékát képezik, a méhészettől jövedelemre nem messze eső selyem-hernyónak; Fája disz-asztalos-munkákra, valamint tűzre is feletté alkalmas; megérett bogyoín a méhek örömet tanyáznak, kiszívják annak cukortartalmát. Udvarokra azért ajánlom, mert lehullott gyümölcsei a szárnyas állatoknak, u. m. liba és kacsának kedvencz eledele, sőt a sertések is nagy élvezettel fogyasztják azokat. Különbönb pedig országutak befásítására már a selyemtenyésztés terjedéséért is, minden erre hivatott mód igénybe vételével felhasználni kellene.

Nem hagyhatom ezek után említés nélkül az erdei, a cser- és tölgyfákat, melyek a méhészet szolgálata mellett eléggé ösmert hasznosságokkal is tündökölnék ugy tűzifául, mint hordó s több háztartási tárgyra szolgáló anyagaikkal.

Mielőtt a fákról szóló ismertetést berekeszteném, említést kell még tennem a többféle fűzfákról is, melyek árkok szélén, folyók mentén, szóval vizenyős talajba otthonosak. A fűzfa barókái a méheknek a legtöbb és legkorábbi himport adják, míg fiatal ágai a házi iparilag készült kosarak készítésére használhatók, mely kosarak akár mint gyümölcszállító, akár mint ruhás kosár, valamint gyermekkocsikra alkalmasak, igen élénk kereskedelmi cikket képeznek. —

A fák mellett méltán említhetjük másodsorban a cserjéket, melyek ugyancsak hasznos szolgálatot tesznek gazdáinknak, ugy is, mint mézélő, ugy is, mint iparczikket szolgáltató, valamint élősövény és disznövény is.

A cserjék közt említésre méltán érdemes a „Som”, mely méhészetünkre jó hatással van az által, hogy nagyon korán s bő himport ad méheinknek. Kertek, szőlők, telkek körülkerítésére, kiváló minőségű élősövény, gyümölcse befőzve kellemes, pikáns csemege; fájából kedvelt sétatálcza, ostornyél stb. készíthető. Érdemes, hogy kertünk egy szegletében annak helyet adjunk, annál is inkább, mivel a talajban épen nem válogat, mindenütt diszlik s haszna kétségbevonhatlan. Szaporítható magvetés által.

Mindjárt ezután következik a **köszméte** cserje, mely méheinknek az első mézet adja. Kertutak szegélyezésére kitünő növény. Gyümölcse általánosan ismert kellemes csemege, valamint befőzésre is alkalmas, egészséges eledel.

A köszméte s ennek rokonfaja a hasonczélra alkalmas ribizke is, dugványozás és gyökshajtások által szaporíthatók s kinek csak annyi helye van, ne mellőzze azok meghonosítását.

A kerti málna szintén sok mézet adó virágaival és kellemes, üdítő gyümölcse által vonja magára figyelmünket. Virágain a méhek szinte verekednek s érett bogyoí akár természetesen, akár feldolgozva, befőtt, fagyalt vagy a gyógyszerül használt málnaszörpnek, egyaránt becses. — Dugványokkal szaporítható s kerítések mellett, ha egyszer oda plántáltuk, évekig fenntartja magát a méhek s emberek gyönyörűségére és hasznára.

A galagonya cserje ugyancsak vindikálhatja magának a szaporítást. — Méhészeti szempontból, mivel már áprilisben virágzik s méz tekintetében a hársfával vetekedik, igen ajánlható. Másrészt pedig élősövényekül szerfelett alkalmas s a ki teheti, különösen a hol a faanyag drága, ezen áldott kerítésnövényt szőlője és kertje bekerítésénél figyelembe és használatba vegye.

Ezekon kívül még sok, nagyon sok haszon- és diszcserje létezik, melyeket itt, helyszüke miatt, egyenként felsorolni lehetetlen, de melyeknek haszna máskülönbönb is általánosan ismert.

Áttérve a kaszásnövényekre, ezek közt első sorban emlitem a repcét. — Virágozni kezd már április hóban s ezen tulajdonságával a méhészetnek nagy hasznára van; a méhtörzsek korai erősségét, valamint korai rajzását is előmozdítja. Tenyésztési módját, valamint mezőgazdasági értékét leírni, azt hiszem, felesleges. Minden jól felszántott földben megél, magjából kiváló és keresett olajat nyerünk, az olajnyerés után visszamaradt törköly — pogácsa — kedvelt és egészséges eledele a sertés és szarvasmarhának. Tenyésztése melegen ajánlandó. A repce tőzsdei jegyzetára különben majd mindig másfélszer akkora, mint a buzáé, háromszor akkora, mint a tengerié, zabé és rozsé, a mi élénken szól a repce hasznosságá mellett.

Mint jó mézélő, valamint kitünő takarmány- és háztartási növények figyelemre méltók a fehér lóhere, búkköny, luczerna, pohánka, napraforgó, baltazin s ezek után a dinya és tök.

A fehér lóhere például az ákácshoz hasonló sok és jó

mézet ad, még pedig akkor, mikor a méhek egyébről épen nem gyűjthetnek.

A bükköny majdnem három hétig táplálja méheiket, s az előbb említetttel együtt akár zöldben, akár megaszalva kiváló eledel a ló, juh és szarvasmarhának, míg eladásra természetve is igen jól fizet.

A luczerna ugyancsak kitünő gazdasági takarmány, valamint mézelő növény, melynek kultiválását bátran ajánlhatjuk.

A pohánka, mert épen akkor kezd virágozni, mikor méheink más növényről nem gyűjtenek, s hogy míg csak a dér meg nem csipi, folyton diszlik, igen hasznos és vetésre érdemes növény, a talajban nem válogat, sőt inkább a sovány földet szereti jobban. Igen kövér talajban buján nő s hamar megdől. Máskülönb kitünő legelő a pohánka virágzás után a szárnyas állatoknak, a pulyka és tyúk teljesen kibizik mellette.

A uapraforgó azért ajánlatos méhészeti szempontból, mert igen sok és jó virágport, nemkülönb mézgát, sőt kevés mézet is ad, s virágzása épen a nagy kánikulai szárazságokra esik s 8--10 napig legelőt ad a méheknek — Mezőgazdaságilag pedig olyan fontos növény, melyhez csak a gyümölcsfát lehet arányítani. Míg a méh virágain táplálkozik, addig a gazda annak leveleivel a szarvasmarhákat eteti, mert a napraforgó levelei a tejelést végtelenül elősegítik. — Magjából később olaj nyerendő, kóroja télen át kitünő fűtő anyag, szóval, minden kis szilánkjá értékes és értékesíthető; igen helyesen tesszük, ha kertünk körül napraforgót vetünk, mely a fennt elsorolt jó tulajdonokon kívül még azon sajátossággal is bír, hogy nedves talajban vetve, a földet kellőleg kiszáritja s más vetemény fejlesztésére is alkalmassá teszi.

Igen hasznos növény mindegyik tekintetben a takarmány baltazin. Termesztési módjára nézve vegyük figyelembe a következőket.

A baltazin ugarolás után vetendő, még pedig nem a váltógazdaságra szánt földbe, mert az helyét 10—15 évig is elfoglalja s ugyancsak annyi ideig tesz a gazdának megbecsülendő szolgálatot. A már kimerült talajt ha baltazinnal vetjük be, úgy az a földet lehullott levelei és a földben maradt gyökerei által pár év alatt annyira helyrehozza, hogy minden trágyázás nélkül, akár milyen jó földet kívánó maggal bevetethetjük. Fiatal baltazin igen keüyes természetű lévén, azért hogy a nap perzselő sugarai tönkre ne tegyék, tanácsos azt valamely más növény p. o. a már említett pohánka védelme alá vetni; első évben a baldazin még nem érdemes a kaszálásra, de már a második évben gazdagon virít, míg a harmadik évben kezdi aztán a gazdának befektetett tőkét, dusan kamatoztatva visszafizetni. Aratása csakis a teljes elvirágzás után kezdődik és juhoknak, lovaknak páratlan eledelt ad azután, mikor a méhészből már szép jövedelmet huzott.

Ismételten ajánlom azért ezen, valóban becses gazdasági növény kultiválását, mert tudom, hogy azok, kik annak

vetését megkísérteni most legjobban idegenkednek, kísérlet után ők lesznek a legnagyobb baltazinpártolók

A dinyék összes fajai kivették magoknak a méltó helyet a mezőgazdaság terén. Homokbuczkák, sánczoldalok, tehát általában oly helyek, melyek más növény tenyésztésére nem alkalmasak, a dinyének igényeit teljesen kielégítik. Virágaiból a méhek a legnagyobb szárazságban is mézet és virágport gyűjtenek, másrészt érett gyümölcse, a tulajdonképeni dinye, igen kedvelt csemege, háztartási és kereskedelmi cikk, azért tenyésztése, mivel az magát rendesen busásan kifizeti, a fáradságot igen is megérdemli.

Ennek rokonfaja a tök, hasonlólag bír azon jó tulajdonokkal, hogy minden gazdaságban meghonosítva lássuk.

A virágok közt is nem egy van olyan, mely közgazdasági fontossággal bír.

Ilyen jelesen a mák, melyet a mellett, hogy a méhek rendkívül kedvelik, mint kereskedelmi cikk is sokképen értékesíthető. Az elvirágzás után visszamaradó zöld gubó, vagy makház, meghasítása által nyeretik az a keletiek kábitó, mámorító szere, a mákony, érett magjai pedig sütemények töltésére, meg finom olaj készítésére is igen alkalmasak; szóval a mák, az ugynevezett kékmagu mák, nagybani tenyésztésre is melegen ajánlható.

A rózsák minden faja sok és jó mézet ad a méheknek, valamint a rezedá s az aratás után, a tarlón viritó tisztos fű is, melyek, habár éghajlatunk alatt nem tenyészhetők oly mennyiségben, hogy rózsá, rezedá stb. olajok termelésére felhasználhassuk: mégis, mivel a méheknek igen is számbavehető mézet adnak s a méh is a mezőgazdaság egyik mellékága, hát hasznosságuk kézzel fogható s igen helyesen tesszük, ha a virágokat is megtürjük portánkon.

A midőn a jobb mézelő növényeket itt felsorolhatnám szerencsés voltam, ki kell még jelteni, hogy ha igaz az, a mit már példabeszédé is tettem, hogy t. i. a méh minden növényből mézet gyűjt, úgy, mivel a méh szintén a mezőgazdasághoz tartozik, tehát minden növény hasznos a gazdára nézve és érdemes, hogy azt kiki önmagától kellőleg kultiválja és szaporítsa.

Plántáljuk tehát a mézelő növényeket, ültessünk gyümölcsfákat, mert ezt téve, akaratlanul is egy élőszobrot emelünk önmagunknak, mivel az utókor általunk nevelt nemes fának gyümölcsét élvezve, mindég hálásan és tiszteletteljesen fogja nevünket megemlíteni, valamint ezek által imádott hazánk is előbb utóbb tejjel és mézzel folyó Khanja lesz fiaink és unokáinknak.

A kisorsolás.

Választmányi ülés 1889. november 9-én.

Jelen voltak: Bodor László, elnök, Gebhardt Döme, Wieder József, Dr. Kőmives Gerő, Csiki Ján. József, Csiki Lukács, Boér Sándor és Szentayörgyi Lajos.

Egyleti alapszabályaink 5. §. h) pontja értelmében igazgató választmányunk nov. 9-én tartott ülésében 216. tagsági díjával rendben levő egyleti tag közt az évi kisorsolást megejietta — és pedig oly módon, hogy az 50 nyerevény közül huszban az alapító és évdíjas és harminczban a kibocsátott sorsjegyeink tulajdonosai részesítették.

Az alapító s illetve rendes tagok közül a 202. és 114. számmal br. Wesselényi Béla Görcsön és Kovács Károly Kézdi-Vásárhelyt nyertek egy-egy dupla Bodor-kaptárt, a 67. számmal dr. Gálfi, Kolozsvárt, egy rajfogót; a 105. számmal Kerezsi Lajos Korond; a 483. számmal dr. Haller Károly Kolozsvárt; 216-al Wieder József Kolozsvárt; 184-el Turcsányi Gyula Kolozsvárt; 214-el br. Ambrózi B. Temesgyarmata; a 789-el Vajna Ödön Kolozsvárt (pokol); az 59 el Farkas Dávid kolozsvárt; a 150-el Prigona György Kolozs; a 910-el Kopcsa Jakab, cs. és kir. őrmester Alsó-Kamara; 72 el keresztesi gazd. kör Székesfejérvármegye; 139-el Nalácz Géza Gyulatelke; 531-el Benkő Mihály Kolozsvárt; 840-el dr. Bórbély Mihály Zsibó; 17-el Balázs Antal Korond; 132-el gyergyószentmiklósi méhészet-egyleti kör; 648-al Csizsér Ákos Magyar-Lápos; végül 389-el Hory Béla Kolozsvárt, egy-egy félkiló pergetett mézet.

Az 5 fritos részjegyek birtokosai közül a 46-os részjegy birtokosa egy méhcsaládot, Bodor-féle kaptárban; a 80, 55, 33. és 38. részjegyek birtokosai, t. i. Gebhardt Döme, Bartha Miklós, br. Bánffy Dániel és br. Ambrózi Béla egy-egy kiló pergetett mézet, az 50, 45, 47, 31, 24, 52, 34, 40, 12, 6, 27, 17, 36, 42, 58, 70, 57, 9, 16, 11, 41, 64, 54, 29. és 44. számú sorsjegybirtokosok, a jelzett számok sora szerint: Göndöcs Benedek, Hätter Alajos, Bodor, Szentgyörgyi, Hegedüs Sándor, br. Bánffy Dániel, Grand Miklós, Gebhardt, Csiki Lukács, Zarándi Knöpfler Károly, br. Bánffy Dániel, br. Bánffy Ádám, Szoboszlai Károly, Kőmives Gerő, Molnár Sándor, Kormos F. János, Grand Miklós, Tulogdi Sámuel, lovag hetei Bakó Farencz, Bodor L., Göndöcs Benedek, egyenként egy-egy egy-egy fél kiló pergetett mézet.

Kisorsoltattak egyidejűleg a 42. 43. számú sorsjegyek,

Feinivátnak az érdekelték, hogy a nyerevény-tárgyakat és az 5 fritos részjegyek értékét a sorsolás napjától számítandó 3 hó alatt vegyék át; e határidőn túl, az addig át nem vett tárgyak, vagy a részjegyek értéke, az egylet javára fognak visszatartani. A tárgyak Csiki J. János, mint az árucarnok igazgatójától bármikor átvehetők; a pénzt Gebhardt Döme pénztárnok fizeti ki.

Még egy szó a költés-senyvről.

Az ez évben nálam észlelt költés-senyvre nézve a Méhészeti Közlönyben több cikk jelent meg; bátorságot veszek én is, hogy e tárgyban tett tapasztalataimat a t. méhésztársak becses tudomására hozzam.

Mindenekelőtt meg kell jegyezmem, hogy vidékünkön csak július hóban derült jobb idő a méhekre, addig csak tengődtek; a rajzók, a rajzást már korábban, — az anya-

bölcsők kirágásával — beszüntették; a jobb idők beálltával, jul. vége és aug. elején, a bővebb mézlegető miatt, a méhek feltűnő módon fiasítottak, aug. 8—10 körül hirtelen hidegre fordult az idő három napig, ekkor a méhek nagyon összehúzódhattak s az alól fedetlen hagyott fiasítás meghült és rohadt lett.

E méhbetegséget előidéző körülmény ez volt. Az okot, hogy vizsgálat végett a méhészet-egyletnek lépet küldtem s a méhészekkel, részint a lapban, részint magánlevélben értekeztem, mint a M. K. t. olvasói előtt már ismert dolgot az ismétlések elkerülése végett, mellőzöm; de annál inkább kell hogy feleljek a szakemberek előtt is még tisztában nem levő kérdésre: ragályos-e hát a nálam volt költés-senyv?

Erre nézve teljesen t. Károlyi Gyula urral tartok s vele együtt állítom, hogy nem ragályos*), bármit mutasson is a görcsövi vizsgálat és pedig azért, mert ha ragályos volna, ugy a méh, az anya mind tovább terjesztenék a kóranyagot, már pedig ez nem történt, mert igaz ugyan, hogy első ijedségemben két parasztkast megégettem, de később egy kassal kísérletet tettem, a rosz lépekből kidoboltam a méheket egy olyan parasztkasba, melyből egy utóraj anyatlansága miatt kivonulván, hagyott négy kis lépet és 12—14 nap mulva már befedett fiasítása volt s később egészséges méhek jöttek elő, de már megfoghatkozott számukat az idény előhaladt kora miatt nem lettek képesek annyira szaporítani, hogy belőlük jó törzs legyen.

Levonva ebből a tanuságot, t. méhésztársaimnak ajánlom, hogy ha méhesökben hasonló betegséget vesznek észre: siessenek a megromlott fiasításos lépet eltávolítani s a betegség orvosolva lesz.

Nem lesz talán érdektelen, ha azt is tudatom, hogy egy költés-senyves kaptárból kivett három keret mézes léppel — mely kellőleg kiszellőztetett s büzös szagát elvesztette — egy tartalék-anyát képeztem s ennek betegség mentességében annyira bizom, hogy ha kaptárain közül valamelyik nem fogja igényelni igényelni a tartalék-anyát, belőle — a még tartogatott, olyan lépek hozzáadásával, melyeknek alsó részéből a rohadt költést levágtam — egy jó és egészséges törzset reményelek a jövő méhészeti idényben nyerni.

Papp Sándor,
csengeri ev. ref. tanító.

Vegyes közlemények.

— A tagsági díjjal hálalékos tagokat felkérjük, hogy hátralékaikat mielőbb sziveskedjenek egyletünk pénztárnokához befizetni (Gebhardt Döme, Kolozsvárt, poste restante).

— **Felszólítás.** Az udvarhelymegyei méhészetkör azon a tagjaihoz, a kiket illet. E méhészkör igazgatóságának több rendbéli felhívása daczára több tagtársunk van, kik tagsági díjaik befizetését évről-

*) Vajha ugy volna! De csak a tavasz fogja megmutatni, hogy ragályos-e vagy nem? Szerk.

évre mellőzik s épen a tanító urak között találjuk azokat, kik a méhészkör megalakulása óta még sohasem fizettek, de az egyesület szaklapját mégis elfogadják.

Tisztelt uraim! Ha önöknek az anyaegyesület meghozta azt az áldozatot, hogy 1 frt évi tagsági díjért az „Erdélyi gazda” és „Méhészeti közlöny” szaklapokat megküldi: mégis, méltányos lenne azt a tagsági díjat (1 frtot) évenként befizetni!

Az utóbbi évekről, a nem tanítók sorában is vannak hátralékosaink. Neveket még ez alkalommal nem említék, de elvégre közölni fogom a hátralékosok névsorát. Felkérem tehát az illetőket, hogy november végig hátralékaikat fizessék be.

Székely-Keresztur, okt. 27. 1889.

Pálfi Lajos,
igazg. alelnök.

— **Méhész estélyeink.** Egyesületünk legutóbbi választmányi ülésén elhatározatotott, hogy a méhészt estélyeket december hó első szombatján nyitjuk meg. Felolvasásra többen ajánlkoztak, s így, kétségen kívül, az idéni előadások is érdekesek s ebből kifolyólag látogatottak lesznek.

— **Méztartó edények.** A múlt hó 24-én Budapesten tartott méhészteti tanácskozásnak egyik tárgya volt, a min már annyi méhészt törte fejét, hogy milyen edény volna legcélszerűbb a méz eltartására? Hogy az üveg-edény a legelső helyen áll: nem szenved kétséget, de törekenységénél fogva nem alkalmas, hogy különösen szállítási célból, nagyobb mennyiségre alkalmazzuk. **G r a n d** és többen e célra érc-lemezből készült edényeket ajánlanak. Választmányunk egyik közelebbi gyűlésén szintén megbeszélés tárgya lévén e kérdés: a többség véleménye oda irányult, hogy a nemes érczek kivételével, egyik se felel meg teljesen a célnak. A zink és cín, vagy czinezett lemezek sem ajánlhatók, mert a mézben levő szabad sav, valamennyit megtámadja s az ekként keletkező sók, nemcsak ártalmasak, de idegen izet adnak a méznek. Legcélszerűbb volna tehát, a nagyobb edényeket, belől zománczozott, vaslemezéből készíteni, mely drágább ugyan a közönséges zink, vagy czinezett vaslemeznél, de tartóssága és célszerűsége kiegyenlíti az árkülönbséget. Az üvedényeket illetőleg igen fontos kérdés azoknak alakja és a célszerű záró-készülék, mely ugyszólva biztosítja a mézet a jogeczesedés ellen. Még eddig egyet se ösmerünk mely tökéletesen megfelelve a kívánalomnak, célszerűség és az előállítási ár tekintetében is. Jó volna, ha a méhészt egyesületek, közösen jutalhat tüznének ki a legcélszerűbb üveg-edényre, hogy ekként megkönnyebbítsük eme fontos kérdés megoldását, s

hogy a Budapesten megnyitandó árucarnokba, e tekintetben is a lehető legjobb adhassuk.

— **A hattersheimi gyümölcs-cukor,** melynek terjesztése érdekében egy időben oly nagyon ütötték a reklam-dobot a külföldi méhészt, veszedelmes mint méh-tápszert. Legújabb a „D. T. B. Z.” novemberi füzetében Veil Ágoston kleebergi méhészt bizonyítja, hogy a hattersheimi gyümölcs-cukor sziruppal étetett méhek betetelés után elpusztultak, mert a szirup megkeményedett és pedig oly sűrű, szemcsés állományu lett a sejtekben, hogy a méhek nem voltak képesek táplálékul felhasználni. Nevezett cikkíró szerint legjobb táplálék kerül a méhek számára, ha 10 font kandisz-cukrot, vagy konyha-cukrot 5 font vizzel sziruppá főzünk. Ez olcsóbb is, mint hattersheimi gyümölcs-cukor.

— **Egyesületünkbe belépett új tagok:** Rendes tagok: Ferenczi Áron, Medesér; Gábris Mihály, Kaba; Kacsó Lajos, Kolozsvár; Krain Samuel, Maros-Ujvár; Pajjer Adolf, Gyulafehérvár; Szőke Lajos, Apahida; Tichy Gyula, Nagy-Várad; Török Sámuel, Szt.-Mihály. **Köri tagok:** Buchholzer György, Hunyad-Dobra; Derzsi Domokos, Gagy; Löwinger Bertalan, Heves; Muntyán János, Kudzsir; Oszváth Albert, Szilágyfő-Keresztur.

— **Tagsági díjat fizettek:** Rendes tagok: Abend András, Nagy-Enyed; Ajtai János, H.-M.-Vásárhely; Bács György, B.-Hunyad; Borcsa Mihály, Bácsfalva, 1887, 1888, 1889; Chorus Gyula, 1888; B.-Hunyad; id. Endes Lajos, Magyar-Fráta, 1883, 4, 5, 6, 7, 8; Horváth László, I. Makó, 1888; Jubos Márton, Magyar-Nemegye, 1884/5; Kacsó Lajos vasuti titkár, Kolozsvár; Kamenyetzky Benedek, Köpecz; Kovács Károly birtokos, Kézdi-Vásárhely; Szentgyörgyi Lajos II. tanító, B.-Hunyad, 1888, 1889; Szőke Lajos birtokos, Apahida; Velits Károly birtokos, Magyar-Fráta; Wieder József dohánygyári tiszt, Kolozsvár; Br. Ambrozy Béla országgyűlési képviselő, Gyarmata. **Köri tagok:** Ágoston Béla, Kolozsvár; Bocz Lajos, Bözöd, 1888, 1889; Buchholzer György, Hunyad-Dobra; Delliomini Frigyes, Lunkány; Ferenczy Áron, Medesér; Győrbíró Ignác, Szent-Katolna; József János, Firtos-Váralja; Br. Kemény Béla, Szent-Erzsébet, 1888; Kozma Dimén, Firtos-Váralja; László József II., Székely Keresztur, 1888; László József III., Kolozsvár; Löwinger Bertalan, Heves; Miklós György, Szent-Mihály, 1886, 1887; Máthé Dénes, Kolozsvár; Muntyán János, Kudzsir; Oláh Antal, Székely-Keresztur, 1888; Pap József, Demeterkobátfalva, 1887, 1888; Rafaj Károly, Uj-Székel, 1888, 1889; Szász Elek, Uj-Székel, 1888; Szatmári Miklós, Derzs, 1887, 8, 9; Székely Samu, Buzás-Besenyő, 1890; Szelman Győző, Pécs, 1888, 1889; Török Sámuel, Szent-Mihály; Vitos János, Kolozsvár.

A szerkesztő üzenete.

— **A homorodi m. kör több tagjának?** A „többen” aláírással beküldött abbéli felszólalásra, hogy pénztárnokunk mi okon nem nyugtázza az 1888., 1889. évről befizetett tagsági díjakat, cz uttal csak annyi feleletünk lehet, hogy a nem nyugtázott díjak nem lettek befizetve.

Szerkesztésért felelős: **Bodor László.**

Lapfelügyelő bizottság: **Álbu József, Csiki J. József, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi Lajos, Wieder József.**

Nyomatott Gámán János örökösseinél Kolozsvárt. Bel-Középutcza Minorita-épület.